

ПОЛІТИЧНИЙ ЗМІСТ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ ТА ЄС

Актуальність теми дослідження: Угода є унікальним двостороннім документом, який виходить далеко за рамки угод про асоціацію, які були укладені ЄС свого часу з країнами Центральної та Східної Європи. Угоду можна розглядати як важливий крок на шляху наближення в перспективі до наступного етапу – укладення договору про вступ до ЄС. Угода за своїм обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним ЄС. Угода складається із преамбули та семи розділів: «Загальні принципи»; «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої та безпекової політики»; «Юстиція, свобода та безпека»; «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею»; «Економічне та галузеве співробітництво»; «Фінансове співробітництво»; «Інституційні, загальні та прикінцеві положення». Угода містить 486 статей, 44 додатки, 3 протоколи. Також до Угоди додано одну декларацію, вчинену Україною. **Об'єктом дослідження:** виступає Україна та ЄС. **Предметом дослідження:** є процес впровадження євро інтеграційної стратегії України. **Завдання дослідження:** дати характеристику сучасного стану взаємовідносин України з ЄС; проаналізувати переваги і недоліки для України в разі інтеграції в ЄС; розкрити основні шляхи подолання негативних наслідків та визначення місця України в об'єднаній Європі. **Мета дослідження:** запровадження умов для дедалі більш тісного співробітництва в інших сферах спільного інтересу, а отже Сторони можуть поширити відносини асоціації по суті на будь-яке питання. Таким чином, відносини асоціації України та ЄС ґрунтуються на логіці інтеграції, що передбачає прагнення намагатися спільно здійснювати свої суверенні повноваження. Преамбула Угоди констатує, що Україна є європейською країною, яка поділяє спільну історію та цінності з ЄС. Відзначається європейська ідентичність нашої держави та існування широкого громадянського консенсусу навколо її європейського вибору. Наголошено на визнанні Європейським Союзом європейських прагнень України та її європейського вибору. Першою серед цілей асоціації визначено сприяння поступовому зближенню України та ЄС, базуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках, а також поглибленню участі України в політиках, програмах і агенствах ЄС. Решта цілей УА виокремлено за галузеву ознакою і стосуються таких сфер: 1. політичний діалог та реформи: забезпечити необхідні рамки для посиленого політичного діалогу в усіх сферах спільного інтересу; 2. зовнішня політика та безпека: сприяти, зберігати і зміцнювати мир та безпеку в регіональному та міжнародному вимірі у відповідності до принципів Статуту ООН, Гельсінського Заключного Акту ОБСЄ і Цілей Паризької хартії для нової Європи; 3. торговельно-економічна співпраця: запровадити умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі, і підтримувати зусилля України щодо завершення переходу до діючої ринкової економіки, у тому числі шляхом поступового наближення законодавства до законодавства ЄС; 4. юстиція, свобода та безпека: посилювати співробітництво у цій сфері, з метою забезпечення верховенства права і поваги до прав людини і основоположних свобод [2]. У Розділі I «Загальні принципи» визначено, що в основі асоціації лежать принципи поваги до демократичних принципів, прав людини і основоположних свобод, верховенства права, суверенітету й територіальної цілісності, непорушності кордонів, вільної ринкової економіки, забезпечення належного врядування, а також протидія розповсюдженню зброї масового знищення, боротьба з корупцією та різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризму, сприяння сталому розвитку. Таким чином, Україна та ЄС визнають, що спільні цінності, на яких побудований Європейський Союз, також є основними елементами Угоди про асоціацію, а також те, що політична асоціація і економічна інтеграція України з ЄС залежатиме від прогресу в імplementації Угоди, а також від досягнень України в забезпеченні поваги до спільних цінностей і прогресу в наближенні з ЄС у політичній, економічній і правовій сферах [2]. Розділ II «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої та безпекової політики» визначає, що Сторони розвиватимуть політичний діалог у всіх сферах, які становлять спільний інтерес, та з метою поступового зближення їхніх позицій з питань зовнішньої політики, а також безпеки та оборони. Перераховано форми проведення політичного діалогу, включаючи саміти, зустрічі на рівні міністрів, політичних директорів, парламентарів, посадових осіб високого рівня, експертів військових структур тощо [2]. Розділ III «Юстиція, свобода та безпека» встановлює однією з цілей асоціації зміцнення співпраці в галузі правосуддя, свободи та безпеки з метою посилення верховенства права та поваги до прав людини й основоположних свобод [2]. Передбачена Розділом IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» поглиблена та всеосяжна зона вільної торгівлі (далі – ЗВТ) визначає правову базу для лібералізації переміщення товарів, послуг, капіталів, частково робочої сили між Україною та ЄС, а також регуляторного наближення, спрямованого на поступове входження економіки України до внутрішнього ринку ЄС [2]. 2018 рік став визначальним для європейської інтеграції України. Україна зробила перший крок до конституційного закріплення стратегічних цілей членства у Європейському Союзі та Північноатлантичному альянсі. Парламент країни зреагував на запит суспільства стати частиною великої сім'ї європейських народів. Тепер ніщо не може розвернути нас назад. Фіксація європейської інтеграції в Конституції є важливим дороговказом, що дозволить забезпечити країну від політичних маніпуляцій [3]. Аналіз природи права Європейського Союзу та особливо його джерел, частину яких Україна має зобов'язання імплементувати відповідно до Угоди про асоціацію, нашою думкою, що така імplementація відрізняється від аналогічного процесу в державах-членах Європейського Союзу. Це, перш за все, викликано тим фактом, що для України не працюють принципи та механізми, що діють в ЄС, і застосовуються для держав-членів. Україна також не має чіткої перспективи членства в ЄС, що повною мірою не дає можливості застосовувати підходи, які використовувалися державами кандидатами на вступ до ЄС [4]. 2019 рік став знаковим, адже вперше Уряд, визначаючи євроінтеграцію наскрізним завданням реформування країни та присвячуючи європейській та євроатлантичній інтеграції розділ у програмі діяльності, поставив собі за мету досягнути Копенгагенських критеріїв членства у ЄС. Такий підхід дає можливість не лише практично реалізувати політичну асоціацію і економічну інтеграцію України і ЄС у рамках асоціації, але також і стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі [5]. **Висновок:** Оскільки саме Україна наполягала, щоб «нова посилена угода» (такою була робоча назва УА до затвердження офіційної назви) була саме угодою про асоціацію, то ЄС правомірно очікує, що українська сторона повністю усвідомлює зміст поняття «відносини асоціації» та готова їй слідувати [1].

Список використаних джерел

1. О.Сушко Угода про асоціацію Україна – ЄС URL https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=6ed4cae3-76be-1b45-8ca0-596acd131646&groupId=252038
2. М.Кузьо Угода про асоціацію між Україною та ЄС URL <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>
3. Климпуш-Цинцадзе Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та ЄС URL <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/association-agreement-implementation-report-2018.pdf>
4. Н. Гнидюк, С. Павлюк Наближення законодавства України до права ЄС відповідно до Угоди про асоціацію: між правовими зобов'язаннями та аналізом політики . URL <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29067.pdf>